

Mūzika 1.–9. klasei

Mācību priekšmeta programmas paraugs speciālo izglītības programmu īstenošanai

VISC redakcija

© Valsts izglītības satura centrs, 2011

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi.....	3
Mācību satura apguves secība, apguvei paredzētais laiks un sasniedzamais rezultāts.....	4
1. klase.....	4
2. klase.....	6
3. klase.....	8
4. klase.....	11
5. klase.....	14
6. klase.....	17
7. klase.....	20
8. klase.....	22
9. klase.....	25
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.....	28
Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.....	30
Mācību līdzekļi.....	30
Mācību metodes.....	30

Ievads

Mācību priekšmeta "Mūzika" programmas paraugs (turpmāk – programma) veidots atbilstoši Vispārējās izglītības likumam un valsts pamatizglītības standartam un mācību priekšmeta "Mūzika" standartā izvirzītajiem galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, ievērojot speciālās pamatizglītības programmā izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Programma ir veidota, lai īstenotu speciālās izglītības programmas izglītojamajiem, kuriem ir viegli garīgās attīstības traucējumi.

Programma ir speciālās izglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido mācību priekšmeta mērķi un uzdevumi, mācību saturs, mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks, mācību sasniegumu vērtēšanas formas un mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums. Piedāvātajai programmai ir ieteikuma raksturs.

Programma veidota, paredzot mācību priekšmeta "Mūzika" apguvei divas stundas nedēļā 1.–8. klasei un vienu stundu nedēļā 9. klasei.

Programmas saturs veidots, ievērojot izglītojamo ar speciālām vajadzībām izziņas procesu – uzmanības, uztveres, domāšanas, iztēles, muzikālās dzirdes, balss un atmiņas – īpatnības un individuālās atšķirības. Mācību saturs paredz apgūt elementāras zināšanas par mūziku – dziedāšanu, mūzikas valodu, instrumentiem, ievērojamākajiem notikumiem mūzikas un kultūras dzīvē.

Izglītojamajiem nepieciešams skaidrot elpošanas, balss veidošanas, intonāciju un pareizas pozas (sēžot vai stāvot) nozīmi dziedāšanas laikā. Mācību stundās ir ieteicami elpošanas, mīmikas, pirkstu sīkās muskulatūras, motorikas un dīkijas vingrinājumi. Sākot mācīties jaunu dziesmu, svarīgi pārrunāt dziesmas tekstu un saturu. Tā kā daudziem izglītojamajiem ir problēmas ar lasītprasmi, tekstu vēlams izlasīt (atsevišķi vai kopā). Dziedot dziesmu, to var saīsināt, nedziedāt visus pantus vai nemācīties tekstu no galvas. Melodijas ieteicams transponēt (ņemot vērā izglītojamo šauru balss diapazonu), sarežģītu ritmu iespējams pārveidot par vienkāršāku. Ieteicams izmantot latviešu tautasdziesmas vai arī var dziedāt to fragmentus.

Ņemot vērā izglītojamo nenoturīgo uzmanību mācību stundās, bieži jāmaina darbības veidi. Ieteicami kustību vingrinājumi, rotaļas un improvizācijas. Mācību stundā organizējama dinamiskā pauze gan ar lēniem atslābinošiem un elpošanas vingrinājumiem, gan ar dažādu kustību aktivitātēm.

Liela nozīme praktiskajā muzicēšanā ir svilpaunieku, svilpīšu, stabuļu, perkusīvo un pašdarināto instrumentu spēlēšanai, improvizējot pavadijumu dziedāšanai un spēlējot kopā ar klavierēm (sintezatoru) vai mūzikas ierakstu. Ļoti svarīgi apmeklēt izglītojamajiem piemērotus koncertus un muzikālus pasākumus vai arī skatīties videomateriālus.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Radīt interesi par mūziku, sekmēt izglītojamā emocionālo un intelektuālo attīstību un atraisīt radošās spējas.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Veicināt izglītojamo pozitīvu attieksmi pret mūziku.

Praktiski iepazīt mūzikas valodas pamatus.

Iegūt mūzikas klausīšanās pieredzi.

Iegūt muzicēšanai nepieciešamo pieredzi, izmantojot dažādas muzicēšanas formas.

Mācību satura apguves secība, apguvei paredzētais laiks un sasniedzamais rezultāts

1. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Ritmizē 2/4 taktsmērā.	
Mūzikas žanri	Atšķir šūpuļdziesmu un maršu.		Ir priekšstats par himnu.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos klavieres, vijoli un bungas.		
	Atšķir solodziesmu un kora dziesmu.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Atšķir skaļu–klusu mūziku, ātru–lēnu mūziku, muzicēšanā izmanto apgūtās dinamikas un tempa gradācijas.	

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana		Skandē divdaļu metrā.	
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied iemācītu dziesmu fragmentus.	Ir priekšstats par jēdzieniem: pants un piedziedājums.
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 5–6 dziesmas vai dziesmu fragmentus ar vārdiem, tai skaitā Latvijas valsts himnu vai tās fragmentu.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skanošie žesti		Sajūt un izsaka žestos mūzikas pulsu.	
Spēles un rotaļas	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas (vai fragmentus).		
Radošās darbības pieredze			Ir priekšstats par ritmiska pavadījuma veidošanu.
Skaņu īpašības		Atšķir skaļas–klusas, īsas–garas (ilgas) skaņas.	
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Atšķir cilvēka balss vai mūzikas instrumentu.		Ir priekšstats par solo un kora dziedājumu, par klavieru, vijoles, kokles un bungu skanējumu.
Mūzikas žanri	Atšķir šūpuļdziesmu un maršu.		
Mūzikas raksturs un noskaņa		Attēlo mūziku krāsās, zīmējumos un kustībās.	

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze		Uztver skaņdarba raksturu.	
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 3–4 skaņdarbus, tai skaitā Latvijas valsts himnu, un nosauc skaņdarbu nosaukumus.		

2. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar ritma zīmēm .	
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra	Zina apzīmējumus "klusī"–"skaļi".		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos vijoli, klavieres un kokli.		
	Atšķir solo un kora dziedājumu.		
Mūzikas žanri	Atšķir šūpuļdziesmu, maršu un himnu ("Dievs, svētī Latviju").		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Atšķir skaļu–klusu, pakāpeniski skaļāku–pakāpeniski klusāku, ātru–lēnu mūziku.	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana		Skandē tautasdziesmas, tautasdziesmas fragmentu vai tā daļu 2/4 taktsmērā.	
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgās dziesmas vai to fragmentus.	
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 6–7 dziesmas (tai skaitā arī 1. klasē apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		
Skanošie žesti			Ir darbošanās pieredze ar ritma ostinato.
Spēles un rotaļas	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas vai to fragmentus.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Radošās darbības pieredze			Ir priekšstats par ritmiska pavadījuma veidošanu.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Atšķir solo un kora dziedājumu. Atšķir flautas, trompetes un kokles skanējumu.		Ir priekšstats par ērģeļu skanējumu.
Mūzikas žanri	Saklausā un atšķir šūpuļdziesmu, maršu un himnu (K. Baumanis "Dievs, svētī Latviju").		
Skaņu īpašības		Atšķir augstas–zemas, skaļas–klusas, īsas–garas (ilgas) skaņas.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Atšķir un muzicēšanā izmanto: skaļi–klusī, ātri–lēni.	
Mūzikas raksturs un noskaņa		Attēlo mūzikas noskaņu krāsās, zīmējumos un kustībās.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze		Uztver skaņdarba raksturu.	
Tautas mūzika			Ir priekšstats par nozīmīgākajām gadskārtu ieražām.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 5–6 skaņdarbus (nosauc katru skaņdarba nosaukumu).		

3. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar apgūtajiem ritma elementiem , , 2/4 un 3/4 taktsmērā.	Ir pieredze darboties ar uztakti , .
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos vijoli, čellu, kontrabasu, flautu, trompeti, mežragu, bungas, kokli un klavieres.		
Mūzikas žanri	Atšķir himnu, šūpuļdziesmu un maršu.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Atbild uz jautājumiem par dziesmas melodiju un tempu.	Saklausa tempu: ātrs–vidējs–lēns. Saklausa dinamiku: skaļa–vidēja–klusā. Saklausa reģistru: zems–augsts. Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana		Skandē tautasdziesmas dažādā ritmā 2/4 taktsmērā.	
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgas dziesmas.	
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 7–8 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtas dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skanošie žesti	Spēlē ritma pavadījumu dziesmām.		
Spēles un rotaļas	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas (fragmentus).		
Radošās darbības pieredze			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Atšķir solo dziedājumu no kora dziedājuma. Atšķir solo instrumenta un orķestra skanējumu. Pēc skanējuma pazīst raksturīgākos mūzikas instrumentus: stīgu instrumentus, pūšaminstrumentus, sitaminstrumentus.		
Mūzikas žanri	Saklausa un atšķir dziesmu, maršu, deju un himnu.		
Skaņu īpašības		Atšķir augstas–vidējas–zemas, skaļas–klusas, īsas–garas skaņas. Atšķir skaņas nokrāsas: dobja–dzidra, maiga–asa.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Saklausa tempu: ātrs–vidējs–lēns. Saklausa dinamiku: skaļa–vidēja–klusā. Saklausa reģistru: zems–vidējs–augsts.	
Mūzikas raksturs un noskaņa		Izsaka (attēlo) mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos un kustībās.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze		Uztver mūzikas raksturu.	
Mūzika Latvijā un tautas mūzika	Zina vismaz vienu tautas rotaļdziesmu un šūpuļdziesmu.		Ir priekšstats par gadskārtu ieražām. Ir piedalīšanās pieredze rotaļās.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 5–6 skaņdarbus (nosauc katra skaņdarbu nosaukumu).		

4. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms	Var nosaukt nošu un paužu ilgumu nosaukumus.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām () zināmajos taktsmēros.	Ir priekšstats par 3/8 taktsmēru.
	Atšķir īsas un garas notis.		
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra			Ir priekšstats par nošu nosaukumiem.
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas		Darbojas ar apgūtajām intonācijām.	Ir darbošanās pieredze mažorā un minorā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos ksilofonu, ērģeles, arfu, bungas, šķīvjus un tamburīnu.		
	Zina kora veidus: jauktais, sieviešu, vīru un bērnu koris.		Ir priekšstats par bērnu, jaukto, vīru un sieviešu kori.
	Zina orķestra veidus: pūtēju, stīgu un simfoniskais orķestris.		Ir priekšstats par orķestra veidiem, pūtēju un simfonisko orķestri.
Mūzikas žanri	Atšķir maršu, valsī un himnu.		Ir priekšstats par operu un baletu.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.	Ir darbošanās pieredze ar raksturīgākajiem dinamikas un skaņveides paņēmieniem.
Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana		Skandē tautasdziesmas,	Ir skandēšanas pieredze dažādā

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
		tautasdziesmu fragmentus vai tā daļu 3/8 taktsmērā. Skandē vairākbalsīgi.	dinamikā, tempā un reģistros.
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgas dziesmas (simi2). Dzied dziesmas minorā.	
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 7–8 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtas dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem (tai skaitā kādu dziesmu minorā).		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle	Spēlē pavadījumus ar skaņu rīkiem.		
Spēles un rotaļas	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas vai to fragmentus.		
Radošās darbības pieredze			Spēlē dažādus bērnu mūzikas instrumentus.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pēc dzirdes atšķir kora veidus: jauktais, sieviešu, vīru vai bērnu koris. Pēc dzirdes pazīst orķestra veidus: pūtēju orķestris vai simfoniskais orķestris. Pazīst ksilofona un ērģeļu skanējumu.		
Mūzikas žanri	Atšķir mūzikas žanrus: opera vai balets.		Ir priekšstats par skatuves mūziku un kinomūziku.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē		Nosaka, vai dzirdamā mūzika skan baznīcā, koncertzālē, operā vai ballē.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Saklausā tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus (īsas notis, garas notis).		
Mūzikas raksturs un noskaņa		Izsaka (attēlo) mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos un kustībās.	

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze			Ir priekšstats, kāda mūzika skan dažādās muzicēšanas vietās.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika	Zina vismaz divas Latvijas ievērojamākās koncertzāles vai koncertestrādes.		Ir priekšstats par dziesmu svētku tradīcijām Latvijā.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 5–6 skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumu).		

5. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar apgūtajām ritma grupām zināmajos taktsmēros.	Ir darbošanās pieredze mainīgā taktsmērā.
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra	Zina nošu nosaukumus.	Atpazīst nošu atrašanos uz klaviatūras un zina atrašanos uz nošu līnijām.	
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas	Atšķir mažoru (priecīgi) no minora (bēdīgi).		Ir priekšstats par mažora (priecīgi) un minora (bēdīgi) skaņējumu.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos oboju un latviešu skaņu rīkus. Zina kora un orķestra veidus.		
Mūzikas žanri un mūzikas formas			Ir darbošanās pieredze dejošanā (valsis, polka).
Mūzikas izteiksmes līdzekļi		Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.	

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana		Skandē oriģināldzeju vai dzejas fragmentus dažādos ritmos.	
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgas dziesmas (fragmentus) mažorā (priecīgi) un minorā (bēdīgi).	

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 8–9 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem (tai skaitā kādu dziesmu minorā).		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle	Spēlē dažādus bērnu mūzikas instrumentus.		Ir priekšstats par deju pamatsoļiem.
Spēles un rotaļas	Zina un prot vairākas muzikālās spēles, rotaļas un dejas (fragmentus).		
Radošās darbības pieredze			Muzicē ar dažādiem bērnu mūzikas instrumentiem.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pēc dzirdes atšķir kora un orķestra veidus. Atšķir ksilofona, ērģeļu un obojas skanējumu.		
Mūzikas žanri	Atšķir valsī, polku un maršu.		
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē			Ir priekšstats par deju daudzveidību un to nozīmi cilvēka dzīvē.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi			Ir priekšstats par tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmieniem.
Mūzikas raksturs un noskaņa		Izsaka (attēlo) mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos un kustībās.	Ir priekšstats par dažādu laikmetu dejojāju tērpiem, uzvedību, stāju, kā arī deju saistību ar modi, tērpiem.

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzika Latvijā un tautas mūzika	Zina vismaz trīs Latvijas ievērojamākās koncertzāles vai koncertestrādes.		Ir priekšstats par dziesmu un deju svētkiem.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 5–6 apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumus).		

6. klase

Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar apgūtajām ritma grupām 2/4, 3/4 un 3/8 taktsmērā.	
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra	Zina nošu nosaukumus.	Nosaka nošu atrašanās vietu līnijkopā un klaviatūrā.	
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas	Atšķir mažora un minora skaņkārtu.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pazīst attēlos kokli, stabuli, āžragu, dūdas, ksilofonu, oboju, fagotu un ērģeles. Zina jēdzienus: solo skaņdarbs, ansambļa skaņdarbs, orķestra mūzika. Zina kora veidus un balsis: soprāni, alti, tenori un basi.		Ir priekšstats par vokālo, instrumentālo un vokālinstrumentālo mūziku. Ir priekšstats par solo skaņdarbu, ansambļa skaņdarbu un orķestra mūziku. Ir priekšstats par vīru un sieviešu balsīm.
Mūzikas žanri	Zina un atšķir tautasdziesmu raksturīgākos žanrus: līgodziesmas, rotāšanās dziesmas, Ziemassvētku dziesmas.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Saklausa galvenos mūzikas izteiksmes līdzekļus.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana	Atbild uz jautājumiem par K. Baronu.	Skandē īsus tekstus, tautasdziesmas un dzeju dažādos ritmos.	
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 9–10 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle	Sacer vienkāršu ritma pavadījumu.		
Spēles un rotaļas	Atbild uz jautājumiem par svarīgākajām latviešu gadskārtu ieražām.	Piedalās gadskārtu ieražu spēlēs un rotaļās (fragmentos).	
Radošās darbības pieredze			Dziedot dziesmas vai klausoties kādu skaņdarbu, sacer elementāru ritma pavadījumu.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Atšķir atsevišķu simfoniskā orķestra instrumentu skanējumu no ērģeļu skanējuma. Pēc dzirdes atšķir kora veidus (sieviešu un vīru koris). Pēc dzirdes atšķir orķestra veidus (simfonisko un pūtēju). Atšķir kokles, stabules un dūdu skanējumu.		
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē		Nosaka dzirdamās mūzikas atbilstību situācijai un videi (baznīcā, koncertzālē, operā vai ballē).	
Mūzikas raksturs un noskaņa		Izsaka (attēlo) mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos un kustībās.	Ir pieredze rakstīt īsus tēlainus aprakstus par atskaņoto vai dzirdēto mūziku.

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze		Veic vienkāršu skaņdarba analīzi.	
Mūzika Latvijā un tautas mūzika			Ir priekšstats par latviešu tautasdziesmu iedalījumu. Ir priekšstats par vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem.
	Apzinās, ka tautas mūzika ir nozīmīgs nacionālās identitātes saglabāšanas faktors.		Ir priekšstats par tautas mūzikas nozīmi.
	Var nosaukt dažus Latvijas nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus populārās mūzikas un rokmūzikas virzienos.		
	Zina vismaz trīs Latvijas ievērojamākās koncertzāles vai koncertestrādes, ir apzinājis savai dzīvesvietai tuvākās no tām.		
Komponisti	Ir iepazinies ar komponistu J. Cimzes, A. Jurjāna, J. Vītola, E. Dārziņa un P. Čaikovska daiļradi.		Ir priekšstats par J. Cimzes, A. Jurjāna, J. Vītola, E. Dārziņa un P. Čaikovska mūziku.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 9–10 skaņdarbus, tai skaitā iepriekšējos mācību gados klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumus).		

7. klase

Mūzikas valoda (20%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar apgūtajām ritma grupām (tai skaitā ,) 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.	Ir darbošanās pieredze jauktā taktsmērā.
Skaņkārtā, tonalitāte			Ir priekšstats par Do mažoru un la minoru.
		Atšķir mažora skanējumu no minora.	Ir priekšstats par citām tonalitātēm.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Zina kora veidus.		
Mūzikas žanri			Ir priekšstats par baznīcas korāli un gregorisko dziedājumu.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Muzicēšanā izmanto vienkāršus mūzikas izteiksmes līdzekļus (piemēram, tempu, dinamiku, reģistru, skaņveidi, tembru).		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes	Dzied vienbalsīgas dziesmas.		
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 9–10 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		
Radošās darbības pieredze		Sacer ritma pavadījumus, izmanto bērnu mūzikas instrumentus pavadījumu veidošanā.	

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pēc dzirdes atšķir tautas mūzikas (folkloras) ansambli, kori un orķestri.		
Mūzikas žanri			Ir priekšstats par baznīcas dziedājumiem (gregorisko dziedājumu, luterisko korāli).
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē			Ir priekšstats par mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē.

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze			Ir priekšstats par vienkāršu skaņdarba analīzi.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika	Atbild uz jautājumiem par nozīmīgākajiem pasākumiem Latvijas mūzikas dzīvē.		Ir priekšstats par latviešu tautasdziesmu iedalījumu.
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība			Ir priekšstats par mūzikas attīstību.
Komponisti	Atbild uz jautājumiem par ievērojamākajiem latviešu klasiķiem – A. Kalniņu, J. Vītoli un E. Dārziņu.		
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 9–10 skaņdarbus, tai skaitā iepriekšējos mācību gados klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumus).		

8. klase

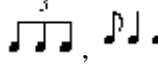
Mūzikas valoda (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.		Ir priekšstats par sinkopēm.
Skaņkārta, tonalitāte	Zina Do mažoru, la minoru un tonikas trīsskani.		Spēlē gammas uz klavierēm un raksta nošu burtnīcā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Attēlos pazīst saksofonu un elektroinstrumentus.		
	Atbild uz jautājumiem par izpildītājsastāvu (orķestris, džeza ansamblis, rokgrupa).		
Mūzikas žanri	Zina jēdzienu "opera".		Ir priekšstats par pirmo latviešu operu.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Atbild uz jautājumiem par vienkāršiem mūzikas izteiksmes līdzekļiem (temps, dinamika, reģistrs, skaņveide, tembrs u. tml.).		Ir priekšstats par mūzikas izteiksmes līdzekļu apzīmējumiem.
Mūzikas valodas elementu praktisks lietojums	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas valodas elementus (skaņu apzīmējumus ar notīm, dažādus tempus, dinamikas gradācijas, skaņveides paņēmienus, intonācijas, skaņkārtas).		Ir priekšstats par nošu pierakstu basa atslēgā.

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgas dziesmas. Dzied melodijas ar apgūtajām intonācijām un ritma grupām.	

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 9–10 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		
Radošās darbības pieredze	Muzicē grupā atbilstoši savām spējām un izmanto mūzikas instrumentus pavadījumu veidošanā.		Izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pēc dzirdes atšķir lielo simfonisko orķestri un atsevišķus orķestra instrumentus un atbild uz jautājumiem par lielo simfonisko orķestri un atsevišķiem orķestra instrumentiem. Pēc dzirdes atšķir džeza ansambli un rokgrupu, atbild uz jautājumiem par džeza ansambli un rokgrupu.		
Mūzikas žanri	Saklausā un atšķir tango, rokenrolu, valsi un polku.		
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē			Ir priekšstats par mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Saklausā tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus.		Ir priekšstats par tempa, dinamikas, reģistru atšķirības un skaņveides paņēmieni saistību ar mūzikas raksturu.
Mūzikas raksturs un noskaņa		Atbild uz jautājumiem par dzirdēto mūzikā un vizuāli attēlo mūzikas noskaņu un tēlus.	

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze			Ir priekšstats par vienkāršu skaņdarba analīzi.
			Ir priekšstats par mūzikas un citu mākslas veidu kopīgo un atšķirīgo.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika			Ir priekšstats par nozīmīgākajiem pasākumiem Latvijas mūzikas dzīvē.
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība			Ir priekšstats par mūzikas stiliem vēstures gaitā.
Komponisti			Ir priekšstats par F. Šūberta daiļradi.
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 9–10 skaņdarbus, tai skaitā iepriekšējos mācību gados klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumus, nosaka skaņdarbu atskaņotājsastāvu).		

9. klase

Mūzikas valoda (20%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms		Darbojas ar apgūtajām ritma grupām 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.	
	Zina Do mažoru, Sol mažoru, la minoru un prot nodziedāt gammu un trijskani.		Spēlē uz klavierēm apgūtās gammas un prot tās pierakstīt.
			Ir priekšstats par nošu atslēgas zīmēm.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Nosaka attēlos zināmos mūzikas instrumentus.		
Mūzikas žanri	Atbild uz jautājumiem par vokālo mūziku, instrumentālo mūziku un vokāli instrumentālo mūziku. Atbild uz jautājumiem par apgūtajiem deju un dziesmu žanriem.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi	Atbild uz jautājumiem par apgūtajiem mūzikas izteiksmes līdzekļiem.		
Mūzikas valodas elementu praktisks lietojums			Ir priekšstats par nošu pierakstu basa atslēgā.

Mūzikas uztvere un radošā darbība (30%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes		Dzied vienbalsīgas dziesmas.	
Dziesmas no galvas	Dzied no galvas 9–10 dziesmas (tai skaitā iepriekšējos gados apgūtās dziesmas) vai dziesmu fragmentus ar vārdiem.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (30%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Radošās darbības pieredze	Sacer vienkāršus ritma pavadījumus.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs	Pēc dzirdes atšķir kora veidus, solo balsis (soprāns, alts, tenors, bass) un orķestra veidus.		Pēc skanējuma pazīst klasē mācītos tautas mūzikas instrumentus.
Mūzikas žanri			Ir apmeklējis koncertus, operas vai baleta izrādes, noskatījis muzikālas filmas.
	Atšķir pēc dzirdes maršu un tipiskākos deju un dziesmu žanus.		Ir priekšstats par nozīmīgākajiem džeza, populārās un rokmūzikas virzieniem.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē	Ir priekšstats par mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi			Ir priekšstats par mūzikas izteiksmes līdzekļu daudzveidību saistībā ar mūzikas raksturu.
Mūzikas raksturs un noskaņa		Stāsta par dzirdēto mūziku, apraksta to, attēlo mūzikas noskaņu un tēlus vizuāli.	

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (50%)	Vēlamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze			Ir priekšstats par vienkāršu skaņdarba analīzi. Ir priekšstats par tautas mūzikas nozīmi katras tautas kultūrā.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika	Atbild uz jautājumiem par nozīmīgākajiem pasākumiem Latvijas mūzikas dzīvē un to norises vietām.	Atbild uz jautājumiem par tautas mūziku.	Ir priekšstats par dziesmu un deju svētkiem.
	Atbild uz jautājumiem par Latvijas ievērojamākajiem izpildītājmāksliniekiem.		
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība			Ir priekšstats par mūzikas attīstības vēsturi.
	Zina nosaukt vismaz četrus Latvijā nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus rokmūzikā, džezā vai populārajā mūzikā.		
Komponisti	Zina nosaukt vismaz piecus latviešu un ārzemju komponistus.		
Skaņdarbi	Pēc dzirdes pazīst 9–10 skaņdarbus, tai skaitā iepriekšējos mācību gados klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarbu nosaukumus, nosaka skaņdarbu atskaņotājsastāvu).		

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtību speciālās izglītības programmās nosaka Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 492 "Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība speciālās izglītības programmās". Izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem mācību sasniegumus vērtē, ievērojot izglītojamo attīstības līmeni, spējas un veselības stāvokli.

Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē daudzpusīgi un objektīvi, lai īstenotu šādus principus:

- prasību atklātības un skaidrības princips – prasības tiek formulētas atklāti, skaidri un saprotami atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim;
- pozitīvo sasniegumu summēšanas princips – izglītojamā mācību sasniegumi tiek vērtēti, summējot pozitīvos sasniegumus iegaumēšanas un izpratnes, zināšanu praktiskās lietošanas un radošās darbības līmenī;
- vērtējuma atbilstības princips – izglītojamā zināšanu, prasmju un iemaņu vērtēšana notiek atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim. Vērtējot tiek ņemts vērā valsts Pedagoģiski medicīniskās komisijas noteiktais izglītojamā attīstības traucējumu veids, viņa spējas un veselības stāvoklis, kā arī attieksme pret mācību darbu;
- vērtējuma noteikšanai izmantoto pārbaudes veidu dažādības princips – mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto rakstiskas, mutiskas un kombinētas pārbaudes, individuālo un grupas sasniegumu vērtēšanu un dažādus pārbaudes darbus;
- vērtēšanas regularitātes princips – mācību sasniegumi tiek vērtēti regulāri, lai pārliecinātos par izglītojamā iegūtajām zināšanām, prasmēm, iemaņām un mācību sasniegumu attīstības dinamiku.

Vērtēšana ir mācību procesa sastāvdaļa, tāpēc veicama visā mācību laikā, izvēloties piemērotāko vērtēšanas vietu mācību procesā, vērtēšanas mērķi, vērtēšanas metodisko paņēmieni.

Ir jāizmanto dažādi pārbaudes darba veidi, lai izglītojamajiem būtu iespējams parādīt savas zināšanas un prasmes.

Vērtēšana ir veicama dažādos mācību procesa posmos.

Vērtētājs var būt: izglītojamais, klasesbiedri, pedagogs (iekšējā vērtēšana); skolas administrācija, vecāki, eksperti, valsts un pašvaldības institūcijas (ārējā vērtēšana).

Ievadvērtēšana (formatīvā vērtēšana) notiek pirms temata vai mācību kursa sākuma. Tā sniedz informāciju par izglītojamo sagatavotības līmeni, uzsākot tēmu. Ievadvērtēšana konstatē izglītojamo zināšanas pirms mācību procesa, tēmas apguves uzsākšanas, motivē izglītojamos aktīvam mācību darbam, saskaņo izglītojamo un pedagoga sadarbības formas, precizē mācību mērķus un uzdevumus. Iespējamie metodiskie paņēmieni: saruna, jautājumi un atbildes.

Kārtējā vērtēšana (formatīvā vērtēšana) notiek mācību laikā. Tā informē par mācību procesa norisi un konstatē izglītojamo sasniegumus, lai tos uzlabotu, kontrolē un saskaņo mācību procesa norises, mācību mērķa, izmantoto mācību metožu atbilstību. Iespējamie metodiskie paņēmieni:

mācību rezultātu pārbaudīšanai galvenokārt izmanto tādas pašas metodes un paņēmienus kā mācību procesā. Dziedāšana pēc dzirdes, dziedāšana pēc notīm, improvizācija, mūzikas instrumentu spēle, saruna, aptauja, demonstrējums. Kārtējā vērtēšanā var izmantot aprakstošo vērtēšanu vai "ieskaitīts"/"neieskaitīts".

Nobeiguma vērtēšana (summatīvā vērtēšana) notiek mācību tēmas beigās. Tā nosaka, kā īstenotas programmas prasības, konstatē izglītojamo zināšanu un prasmju apguves līmeni, temata, gada vai izglītības pakāpes noslēgumā. Iespējamie metodiskie paņēmieni: pārbaudes darbs, ieskaite. Vērtējums tiek izlikts ballēs.

Pārbaudes darbos ieteicams izmantot novērošanu, salīdzināšanu, sistematizēšanu, darbu ar tekstu, notīm, attēliem, zīmējumiem, uzziņu literatūru, lai pārliecinātos par izglītojamo zināšanām, prasmēm un iemaņām tematu izpratnē.

Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums

Mācību līdzekļi

1. Mācību literatūra

- 1.1. Ieteicamās mācību grāmatas (sk. IZM VISC izdotos ieteicamās mācību literatūras sarakstus).
- 1.2. Uzziņu literatūra: vārdnīcas, enciklopēdijas, antoloģijas, likumu, normatīvo aktu vai citu dokumentu krājumi, standarti, statistiskie pārskati u. tml. izdevumi.
- 1.3. Periodiskie izdevumi.
- 1.4. Interneta resursi.

2. Uzskates un tehniskie līdzekļi, iekārtas

- 2.1. Uzskates līdzekļi: attēli, notis, darba lapas u. tml.
- 2.2. Tehniskie līdzekļi un iekārtas: mūzikas instrumenti (klavieres, sintezators, dažādi pūšaminstrumenti, dažādi perkusīvie mūzikas instrumenti); mūzikas tehnika – CD atskaņotājs, DVD atskaņotājs, televizors.

Mācību metodes

Lai apgūtu programmā plānoto mācību saturu un sasniegtu paredzamos rezultātus, ir nepieciešamas izmantot izglītojamo spējām, attīstības līmenim un veselības stāvoklim atbilstošas mācību metodes.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Darbs ar tekstu	Pedagogs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši skolēnu lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai lasa priekšā.	Izglītojamie, apgūstot komponista E. Dārziņa daiļradi, klausās pedagoga lasītu tekstu no tā laika avīzes, noskaidro nepazīstamos vārdus un jēdzienus, atbild uz jautājumiem par komponista dzīvi un traģisko bojāeju.
Demonstrējums	Pedagogs vai izglītojamie rāda vai atskaņo materiālu, kas iepazīstina ar kādu informāciju.	Izglītojamie klausās latviešu tautasdziesmu "Rīga dimd". Pēc dziesmas noklausīšanās kopā ar pedagogu pārrunā dzirdēto.
Jautājumi	Pedagogs vai izglītojamie mutvārdos vai rakstveidā uzdod jautājumus cits citam par noteiktu tematu. Jautājumiem jābūt skaidriem, konkrētiem un atbildēts tiek uzreiz.	Pedagogs uzdod jautājumus par vispārējiem dziesmu un deju svētkiem (Kurā vietā Rīgā sanāk kopā ļoti daudz cilvēku, lai diriģenta vadībā dziedātu? Vai svētku dalībnieki iet gājienā pa Rīgu?), lai noskaidrotu, ko izglītojamie jau zina.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Prātavētra	Pedagogs (vai izglītojamais) izvērza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Izglītojamie izsaka iespējamās atbildes, idejas u.tml., uzmanīgi klausoties un papildinot, bet nekomentējot citu idejas.	Pedagogs vada sarunu un rosina izglītojamos izteikties par tematu "Ziemassvētki".
Saruna	Pedagogs vai izglītojamais uzdod jautājumus un vada sarunu saskaņā ar saņemtajām atbildēm. Pārējie izglītojamie iesaistās sarunā atbilstoši noteikumiem.	Saruna par Mātes dienu. Pedagogs uzdod jautājumus par to, kurā mēnesī svin Mātes dienu, kā māmiņu varētu apsveikt un kādu dziesmu katrs vēlētos māmiņai nodziedāt.
Skaņdarba analīze	Pedagogs demonstrē pats vai atskaņo kādu skaņdarbu (mūzikas klausīšanās). Izglītojamie pārrunā, atbild uz jautājumiem.	Noklausoties kontrastējoša rakstura skaņdarbu fragmentus (A. Žilinskis "Lācītis", E. Grīgs "Putniņi" un "Taurenītis"), ir jāsaklasa, kurā no tiem attēlots lācis.
Spēle (lomu spēle)	Pedagogs piedāvā izglītojamajiem situācijas aprakstu, ko iespējams atveidot lomās. Izglītojamie iejūtas atveidojamajās lomās atbilstoši uzdevumam. Pārējie izglītojamie vēro un vērtē, lai pēc situācijas izspēlēšanas piedalītos diskusijā.	Mācoties latviešu tautasdziesmu "Kur tad tu nu biji, āzīti?", izglītojamie dzied lomās. "Teicējs" uzdod jautājumus (piemēram, "Kur tad tu nu biji?"), "āzītis" atbild (piemēram, "Sudmalās, sudmalās!").
Spēle (rotaļa)	Pedagogs sagatavo atbilstoši tēmai konkrētu rotaļu un iepazīstina ar tās noteikumiem izglītojamos. Izglītojamie iesaistās rotaļā.	Izglītojamie piedalās rotaļā "Rūķītis", kurā nostiprina zināšanas par nedēļas dienu secību. Izglītojamie, ejot aplī, dzied: "Ak, rūķīti, mīlais, ak, rūķi, mans draugs, kad atkal pie manis tu atnāksi?" (Divas reizes.) Rūķis nosauc nedēļas dienu: "Pirmdien." Izglītojamie vienu reizi pietupstas. Izglītojamie dzied: "Kaut ātrāk atnāktu pirmdiena!" Nosaucot nedēļas dienu, bērni pietupstas. Dziesmu atkārtoti, minot visas nedēļas dienas.
Stāstījums (izklāsts, lekcija)	Pedagogs izklāsta kāda temata saturu. Izglītojamie klausās, uzdod jautājumus.	Pedagogs ir sagatavojis mūzikas piemērus, attēlus un stāstījumā raksturo renesanses laikmeta dejotājus.